

Informe parcial

Recerca i desenvolupament

1. Introducció

La Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament plantegen un diàleg sobre el futur de la cooperació catalana, amb l'Agenda 2030 i els seus Objectius de Desenvolupament Sostenible, adoptats per les Nacions Unides l'any 2015, com a referència.

Per fer-ho, s'ha iniciat un procés participatiu que ha estat acompanyat per la Direcció General de Participació Ciutadana, i que ha proposat un debat ampli i innovador: tant des del punt de vista dels interlocutors com de les matèries a tractar i els canals de participació. Així, s'ha intentat anar més enllà dels interlocutors habituals, i arribar a altres col·lectius, tant a Catalunya com als països socis, amb capacitat i voluntat de contribució al desenvolupament.

S'han tractat nous temes que formen part de l'agenda global, i que fins ara havien rebut poca atenció; i s'han obert diferents possibilitats per prendre part i fer aportacions al debat, de forma presencial i virtual. Els tres grans objectius han estat els següents:

- Aconseguir una visió pròpia sobre com ha de treballar la cooperació al desenvolupament de Catalunya en relació amb l'Agenda 2030. És allò que anomenem Visió 2030.
- Sustentar el futur Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022.
- Ampliar i diversificar les relacions, i crear noves oportunitats de treball conjunt.

El procés participatiu ha constatat de diferents fases i canals, entre els quals es troben les sessions de debat que s'han realitzat a Catalunya. Els temes tractats responen a una lectura pròpia de l'Agenda 2030 i de les qüestions més rellevants que aquesta planteja, inclosa l'organització de la pròpia política pública de cooperació al desenvolupament i dels seus agents. S'han organitzat 23 sessions monogràfiques, per a les quals s'ha elaborat un guió de debat específic, i que s'han adreçat tant a persones expertes com a la ciutadania en general.

Cada una de les sessions han comptat amb la col·laboració en tasques de preparació i relatoria de la Fundació Pere Tarrés i el Gabinet Ceres.

Aquest document conté informació relativa al funcionament i resultats d'aquesta sessió, així com les recomanacions i els suggeriments recollits.

2. Informació general de la sessió

Eix temàtic:	3. Gestió del coneixement i orientació a resultats		
Tema específic:	3.3. Recerca i desenvolupament	Tipus de sessió	Debat presencial
Data:	3 d'octubre de 2018		
Perfil dels participants:	Personal de l'ACCD i de la Direcció General de Cooperació de la Generalitat de Catalunya, universitats, consultories privades i entitats vinculades a la cooperació.		

3. Objectius de la sessió

La sessió es va dirigir a poder aprofundir en els aspectes que permetin impulsar la recerca com una eina important per generar coneixement i promoure la innovació.

Es van plantejar les següents preguntes als assistents:

- Com crear incentius per a la participació en projectes de cooperació al desenvolupament, per part de la comunitat científica, quan els productes i els resultats d'aquesta participació no solen assolir els estàndards acadèmics habituals (articles *peer reviewed*...)?
- Com posar en valor i millorar el suport a les activitats i projectes de cooperació per al desenvolupament de les universitats?
- Com posicionar les universitats per tal que també aquestes puguin ser líders de projectes de cooperació al desenvolupament, com ho són altres actors del sistema?

- Com fer partícips els centres universitaris de les activitats d'educació per al desenvolupament i de creació de ciutadania global, dels seus territoris?
- Com incentivar la recerca per al desenvolupament (ajuts, fons...)?

4. Resultat de la sessió

4.1 Diagnosi del tema específic de la sessió

Durant la primera part del debat es va reflexionar i debatre entorn què es fa a Catalunya i a escala global quant a recerca i cooperació, però també entorn les mancances existents.

En primer lloc, una idea clau recollida és que tota la recerca pot tenir una repercussió en el desenvolupament sostenible, ja que té una incidència global.

Sobre les actuacions que es realitzen en l'actualitat, es van fer les següents aportacions:

- Es fa recerca referent a tots els ODS, encara que no estigui al mateix nivell en tots els àmbits.
- De forma més específica, es realitza recerca biomèdica transnacional en els àmbits de la dona, de medicina judicial i de problemes de salut globals primaris que poden tenir incidència en la cooperació al desenvolupament.
- Existeixen noves tendències en relació amb la recerca que genera la incorporació de nous eixos i principis:
  - L'*open science*, que se centra a obrir i fer accessibles els coneixements.
  - La RRS (recerca i innovació responsables), que té com a principis l'ètica, la governança, l'educació i la comunicació científica dels resultats.
- Es fa recerca també sobre ciutats sostenibles.
- Es realitzen molts projectes de recerca en desenvolupament, però la recerca específica en cooperació és mínima, tot i que en els darrers anys ha anat augmentant.

Els agents implicats actualment en la recerca són les universitats, amb col·laboracions internacionals, però també els sectors sanitaris i sociosanitaris.

En relació amb les mancances, les aportacions van ser les següents:

- La recerca hauria de ser transversal i interdisciplinària. També hauria de centrar-se en la cocreació i trencar la idea d'expert únic.
- Caldria incorporar la dimensió de gènere a la recerca, de manera que Catalunya fos líder en aquest àmbit.
- La participació ciutadana en la recerca actualment és molt baixa i seria un element a impulsar, atès que pot ser un aliat important a l'hora de desenvolupar projectes de recerca, però també se l'ha de tenir en compte a l'hora de comunicar-ne els resultats.
- Els resultats de la recerca tenen poc impacte i poca influència en les polítiques. La política local està poc connectada amb la recerca per al desenvolupament.

4.2 Tendències i reptes de futur de cara a l'Agenda 2030

Les tendències aportades que es considera que no serien adients de cara a l'Agenda 2030 són les següents:

- Actualment la recerca es desenvolupa en un horitzó massa curt.
- No hi ha vinculació encara entre la nova tendència de RRI (recerca i innovació responsables) i la cooperació al desenvolupament.
- La política de cooperació i la política de recerca no estan alineades; hi ha una desvinculació molt important.
- Les col·laboracions entre els diversos agents de recerca encara és molt puntual, no està generalitzada i molts agents no es tenen en compte.
- L'avaluació actual no està dirigida a l'*open science*.

- La recerca encara es manté molt tancada dins els centres de coneixement; no s'obre a la resta d'agents i a la ciutadania en general.

A partir de les tendències anteriors, el debat va permetre establir quins haurien de ser els reptes de futur per treballar d'acord amb l'Agenda 2030:

- La recerca en general, de qualsevol àmbit, ha de contribuir al desenvolupament global i, per tant, s'ha de visualitzar i tenir en compte aquesta necessitat de contribució.
- D'altra banda, la recerca ha d'estar orientada a resoldre reptes, fites i objectius.
- Un altre repte important té a veure amb l'obertura i la comunicació dels resultats de la recerca. És necessari que el coneixement flueixi, compartir informació del coneixement.
- També és important treballar per obrir la recerca a la societat, que no es quedi tancada als centres de coneixement, que circuli i arribi a la política i a tots els actors.
- La recerca també ha de tenir com a repte la transversalitat i la col·laboració. Cal que pugui arribar a altres espais de generació de recerca informals, de manera que s'aconsegueixi una interconnexió d'agents i actors diversos.
- En aquest sentit, és important també que aquesta col·laboració es doni particularment en el punt de partida de la recerca, és a dir, en l'àmbit territorial on s'està duent a terme, sobretot quan es tracta de recerques amb delimitacions territorials clares.
- Quant a àmbits de recerca, hauria de ser un repte de futur fer recerca en relació amb els impactes que poden generar determinades tendències que ja s'estan aplicant. Per exemple, com afecten en els països on es coopera fenòmens com la utilització de *big data*, robots, intel·ligència artificial, etc.
- També caldria fer un canvi en els criteris d'avaluació cap a l'*open science*, establint nous criteris per avaluar els projectes que tinguessin en compte el factor impacte i el factor qualitat.

- En l'àmbit més de les polítiques, es creu necessari treballar per fer programes marc en recerca més equilibrats, que tinguin en compte tots els àmbits possibles de recerca des d'una visió més igualitària.
- Un altre repte se centra en la necessitat de fer un procés per visualitzar el futur dins un horitzó temporal ampli. Tenir una visió molt més àmplia en la recerca, no només el 2020 o el 2030.
- Finalment, es preveu la necessitat de cercar un posicionament català en recerca. Catalunya ha d'aspirar a un lideratge en algun àmbit de recerca, per exemple, en temes de gènere.

En relació amb els instruments i estratègies que poden facilitar l'assoliment dels anteriors reptes, s'han recollit les següents aportacions:

- La facilitació de suport al creixement de xarxes de col·laboració en recerca ja existents.
- La creació de nous mètrics d'avaluació, que tinguin en compte les noves tendències en recerca.
- La creació d'òrgans, com podrien ser:
  - Un consorci transversal de recerca RRI (com per exemple, el que existeix a Bavària), que serveixi per centralitzar i canalitzar oportunitats per als agents rellevants.
  - Un consell gestor format per persones que tinguin experiència en recerca i investigació lligada a la cooperació.
- La creació d'un mapa de recursos/guia per buscar sinèrgies en investigació (ex.: acords).
- La promoció i foment de la interdisciplinarietat en recerca, implicant-hi universitat, entitats, etc.
- La creació d'aliances internacionals a partir d'interessos comuns.
- Disposar d'un finançament existent i accessible.
- Les col·laboracions amb altres països per desenvolupar recerques que impactin en aquests països.

- Oferir incentius i reconeixement als investigadors per recerca en cooperació, i impulsar la recerca a la universitat.
- Donar valor i reconeixement a la recerca a través d'aliances internacionals.
- Construir agendes de recerca conjuntament, apuntant sobre quins ODS cal treballar plegats en els diferents països i agents.
- Incorporar criteris de RRI a les convocatòries d'ajuts de l'AGAUR.
- Diferenciar espais de recerca, creant espais específics per desenvolupar recerques que tinguin com a objectius necessitats més concretes que puguin afectar, per exemple, a territoris concrets implicant-ne els agents. I, d'altra banda, facilitar espais més formals per a projectes més grans, més generals, que permetin i facilitin la transferència de coneixements.

4.3 Altres aportacions

Des d'una visió més general i no tant centrada en la recerca, es fa palès que cal treballar per crear una nova narrativa, una nova imatge de la cooperació entre la ciutadania. Que cal aproximar més la cooperació al ciutadà, canviant la imatge actual de la cooperació que en té.

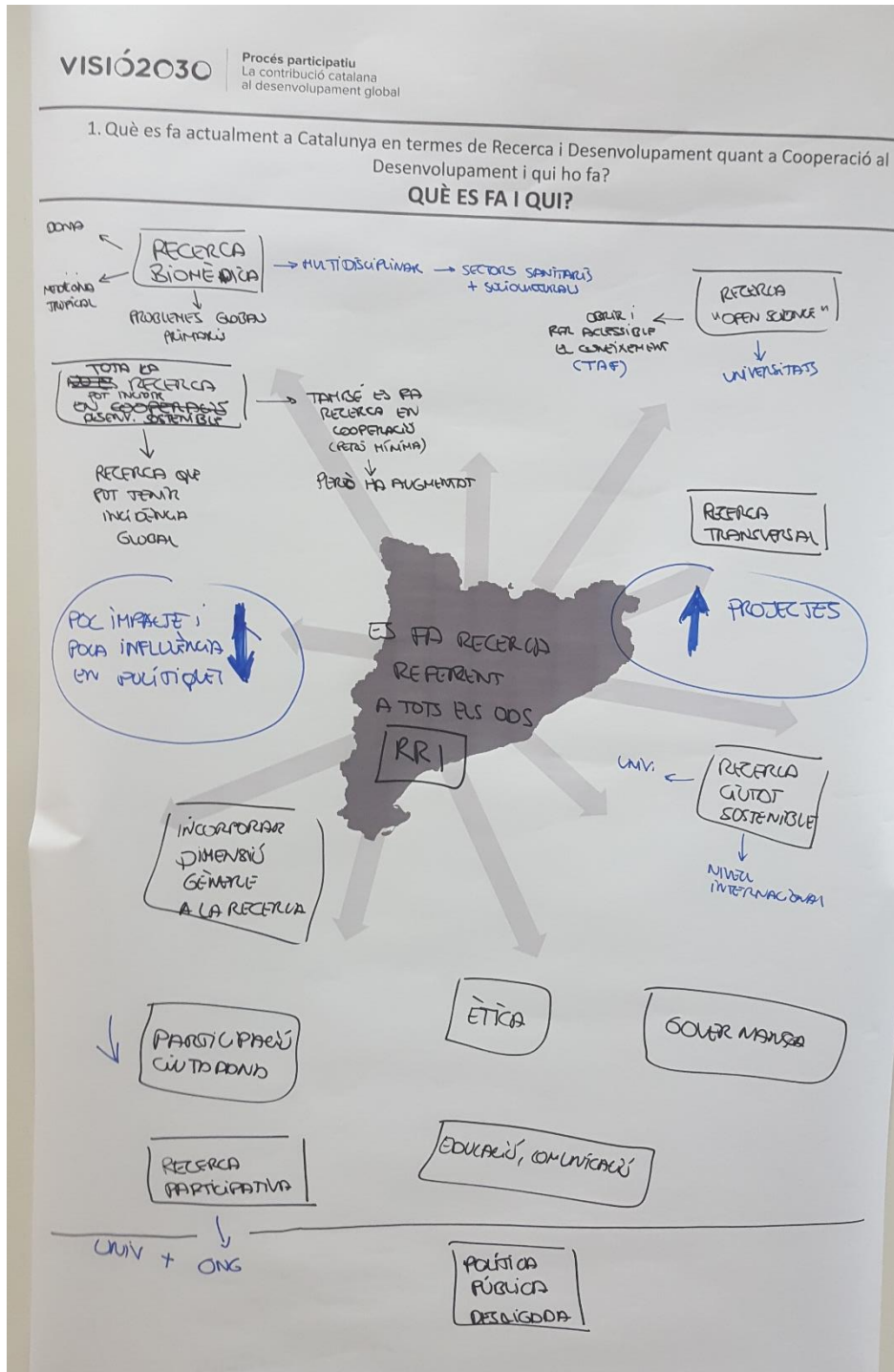
Així mateix, també es considera necessari treballar per disposar d'organismes més sensibilitzats, que evidencïïn compromisos amb la cooperació.

5. Resum de resultats

A continuació, es mostren els mapes visuals fets a mode de conclusió dels dos moments de debat de la sessió.

Situació actual

6. Valoració del funcionament de la dinàmica i altres observacions

A continuació es mostra un núvol elaborat a partir de la qüestió realitzada a les persones assistents: “Què sentiu en aquest moment, quina paraula definiria millor el vostre sentiment actual després de finalitzada la sessió?”, que pot servir de visualització del que ha pogut aportar la sessió personalment als assistents.

Nous Horitzons
Fugir del Pla Director
Desenvolupament Global
Interacció
Transversalitat Motivador
Coneixement
Interessant

7. Annexos

7.1 Presentació utilitzada per a la sessió

VISIÓ2030 Procés participatiu La contribució catalana al desenvolupament global

Temes de debat

EIX 1

Visió transformadora

- 1.1 Agendes globals
- 1.2 Creació de ciutadania global/ Educació per al desenvolupament
- 1.3 Planeta
- 1.4 Coherència de polítiques per al desenvolupament
- 1.5 Enfortiment de gènere i DH - Justícia Global - Agenda 2030
- 1.6 Focus sobre Àfrica

EIX 2

Noves eines i aliances

- 2.1 Nous Partenariats
- 2.2 Nous finançaments per al desenvolupament
- 2.3 Noves eines: esports, cultura i desenvolupament
- 2.4 Comunitat de professionals del desenvolupament a Catalunya
- 2.5 Estratègies de les entitats del tercer sector
- 2.6 Què hem de comunicar?

EIX 3

Gestió del coneixement i orientació a resultats

- 3.1 Dades i desenvolupament
- 3.2 Avaluació i acreditació de resultats
- 3.3 Recerca i desenvolupament
- 3.4 Tecnologies

EIX 4

La política pública: organització i agents

- 4.1 Articulació de les línies estratègiques
- 4.2 Cooperació i creació de capacitats tècniques
- 4.3 Administracions públiques catalanes i cooperació al desenvolupament
- 4.4 Participació en projectes amb finançament d'altres donants
- 4.5 Transformant els conflictes: Pau i no-violència

Generalitat de Catalunya ceres 4

VISIÓ2030 Procés participatiu La contribució catalana al desenvolupament global

Dinàmica de la sessió

20 minuts	CONTEXTUALITZACIÓ	1. De què parlem?
30 minuts	SITUACIÓ ACTUAL	2. Què es fa actualment a Catalunya? Com es fa i qui ho fa?
60 minuts	CAP ON ANEM?	3. Quines són les tendències de futur a Catalunya?
	CAP ON HAURÍEM D'ANAR?	
5 minuts	CLOENDA I AVALUACIÓ	4. Aquestes serien les tendències que permetrien complir les fites de l'Agenda 2030? Quines s'haurien de variar i cap a on? Què caldria fer per materialitzar-les?

PLENARI

1. DEBAT EN GRUPS
2. PLENARI

Generalitat de Catalunya ceres 4

VISIÓ2030 | Procés participatiu
La contribució catalana
al desenvolupament global

Dinàmica de la sessió

CAP ON ANEM? | CAP ON HAURIEM D'ANAR?

PREGUNTES QUE PODEN DIRIGIR EL DEBAT

- Com crear incentius per a la participació en projectes de cooperació al desenvolupament, per part de la comunitat científica, quan els productes i els resultats d'aquesta participació no solen assolir els estàndards acadèmics habituals (articles peer reviewed...)?
- Com posar en valor i millorar el suport a les activitats i projectes de cooperació per al desenvolupament de les universitats?
- Com posicionar les universitats per tal que també ells puguin ser líders de projectes de cooperació al desenvolupament, com ho són altres actors del sistema?
- Com fer partícips els centres universitaris de les activitats d'educació per al desenvolupament i de creació de ciutadania global, dels seus territoris?
- Com incentivar la recerca per al desenvolupament? (ajuts, fons...)

Generalitat de Catalunya | ceresP 6

VISIÓ2030 | Procés participatiu
La contribució catalana
al desenvolupament global

Avaluació de la sessió

<http://bit.ly/Visio2030>

Generalitat de Catalunya 6